

PERİFERİK ARTER HASTALIKLARINDA SEMPTOMLAR

Dr. İhsan Alur

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kalp ve Damar Cerrahisi AD, Denizli

PERİFERİK ARTER HASTALARINA YAKLAŞIM NASIL OLMALIDIR?

A) **ANAMNEZ** (ÖYKÜ, ÖZGEÇMİŞ, SOYGEÇMİŞ)

B) **AYRINTILI FİZİK İNCELEME**

1. GÖZLEM, 2. PALPASYON, 3. PERKÜSYON, 4. OSKÜLTASYON

C) **TANISAL YÖNTEMLER**

1- GİRİŞİMSEL TY

2- GİRİŞİMSEL OLMAYAN TY

PERİFERİK ARTER HASTALARINA YAKLAŞIM NASIL OLMALIDIR?

- Periferik arter hastalarında yakınma(ların) gelişim öyküsü tanı koydurabilecek özellikte olabilir. **Dikkatli, çok yönlü bir sorgulama** yaşamsal önem taşır.

PERİFERİK ARTER HASTALARINDA SEMPTOMLAR

- En sık semptom:
 - EKSTREMİTE** AĞRISI
- Diğer semptomlar:
 - EKSTREMİTEDE** SOĞUKLUK, SOLUKLUK, RENK DEĞİŞİKLİĞİ, UYUŞUKLUK, HİS KAYBI, KUVVET KAYBI, GÜÇSÜZLÜK

PERİFERİK ARTER HASTALARINDA SEMPTOMLAR

- AKUT ARTERİYEL TIKANIKLIKTA **5P** KURALI TANIMLANMIŞTIR
- **PAIN**: AĞRI
- **PALLOR**: RENKTE BEYAZLAMA, SOLUKLUK
- **PULSELESSNESS**: NABIZLARIN KAYBOLMASI
- **PARESTHESIA (PARESTEZİ)**: Derin duyu ve basınç algısından önce yüzeysel duyu, iki nokta ayırımı, titreşim ve ayırtetme yeteneği kaybolur
- **PARALYSIS (PARALİZİ)** : MOTOR KAYIP

PERİFERİK ARTER HASTALARINDA SEMPTOMLAR

- 5P KURALININ YANINDA YARDIMCI MUAYENE BULGULARI OLABİLİR. BUNLAR: AZALMIŞ KAPİLLER DOLUM, AZALMIŞ VENÖZ DOLGUNLUK TANIYI DESTEKLEYİCİ OLABİLİR.
- BİR ÖNEMLİ ÖZELLİK DE PERİFERİK ARTER HASTALARINDA FİZİK MUAYENENİN SİMETRİK OLARAK YAPILMASI VE KARŞI TARAF EKSTREMİTE İLE KARŞILAŞTIRILMASIDIR!!!

PERİFERİK ARTER HASTALARINDA SEMPTOMLAR

- Akut arteriyel tıkanmalarda **EMBOLİ** ile **TROMBOZU** birbirinden ayırmak gerekir.
- **TROMBOZ**'da ağrı semptomu tipik olarak arterde **ani trombotik tıkanma** ile başlayan **VAZOSPAZM**'ın geçmesiyle azalır, kollateral dolaşımın durumuna bağlı olarak kaybolur veya kalıcı hale gelir.

PERİFERİK ARTER HASTALARINDA SEMPTOMLAR

- Kronik arteriyel tıkanıklıkta ağrı dinlenme ağrısı veya eforla başlayan **klodikasyon** tarzı ağrıdır.

PERİFERİK ARTER HASTALARINDA

KLODİKASYON

- ‘Claudication’ Latince’de **TOPALLAMA** demektir.
- EGZERSİZ SIRASINDA YETERSİZ KAN AKIMINA BAĞLI BAŞLAYAN **EKSTREMİTE AĞRISIDIR**. GENELLİKLE EKSTREMİTELERDE OLUŞUR ANCAK **KALÇA BÖLGESİNDE** DE GÖRÜLEBİLİR.

KLODİKASYON

- 3 Tipi var.
- 1. **Bacak** Klodikasyonu (En yaygın tip)
- 2. **Kalça/Uyluk** Klodikasyonu
- 3. **Ayak** Klodikasyonu

KLODİKASYON

- **Bacak Klodikasyonu**, genellikle egzersiz sırasında kramp şeklinde oluşan Baldır ağrısıdır. Dinlenme ile geçer, belirli bir mesafede (örneğin, 500 metre-100 metre veya 50 metre gibi) oluşur, hastalığın ilerlemesi ile birlikte yürüme mesafesi giderek azalır.

KLODİKASYON

- **Kalça ya da Uyluk Klodikasyonu:** genellikle Aortoiliak tıkaçıcı hastalıkta görülür. Ağrının özelliği kramptan farklı olarak **zayıflık şeklinde kendini gösteren ağrı** tarzındadır. Bu özelliğinden dolayı **Osteoartrit ağrısına** benzer.
- **Ayak Klodikasyonu:** Genellikle baldır klodikasyonu ile beraber görülür ancak izole ayak klodikasyonu şeklinde de görülebilir.

İskemik bacak ağrısı

- Ayakta Tarsal kemiklerin distalinde özellikle geceleri oluşan iskemik ayak yarası veya gangrenin eşlik edebildiği lokalize ağrıdır. Tipik bir şekilde **ağrı** hastayı uykudan uyandırır, ayağı **ovuşturmayla, yürümele veya ayağı aşağıya sarkıtmakla** (yerçekiminin etkisiyle az da olsa distalde dolaşım arttığı için) azalır.

PERİFERİK ARTER HASTALARINDA EKSTREMİTE AĞRISININ AYIRICI TANISININ YAPILMASI

- Ekstremitte ağrısı vasküler olmayan nedenlere bağlı olabilir. Bunlar;
- **1.** Yaşlı hastalarda özellikle baldır bölgesinde ve geceleri ortaya çıkan gerilmeye karşı **abartılı nöromüsküler yanıt ile kendini gösteren ağrı** olabilir.

PERİFERİK ARTER HASTALARINDA EKSTREMİTE AĞRISININ AYIRICI TANISININ YAPILMASI

- 2. Aortoiliak tıkaçıcı hastalıkta görülen kramptan farklı olarak **zayıflık şeklinde kendini gösteren Kalça ya da Uyluk Klodikasyonu** olarak adlandırılan **Osteoartrit ağrısına** benzeyen ağrıdır. Ancak Osteoartrit ağrısı değişen derecelerde egzersizle ortaya çıkar, dinlenmekle genellikle düzelmez, hava şartlarından ve fiziksel aktiviteden etkilenir.

PERİFERİK ARTER HASTALARINDA EKSTREMİTE AĞRISININ AYIRICI TANISININ YAPILMASI

- Aortoiliak tıkaçıcı hastalıkta görülen Kalça ya da Uyluk Klodikasyonu **lomber nörospinal kompresyon(LNSK) ağrısı** ile karışabilir. Fakat LNSK ağrısı ayakta hareketsiz dururken bile uyuşuklukla birlikte olur, dinlenmekle geçmez, uyuşukluk perineye yansıyabilir. Özellikle erkek hastalarda iki taraflı Aortoiliak tıkaçıcı hastalıkta (Lerich sendromu) impotans tipiktir.

PERİFERİK ARTER HASTALARINDA EKSTREMİTE AĞRISININ AYIRICI TANISININ YAPILMASI

- **Ayak klodikasyonu:** Genellikle baldır klodikasyonu eşlik eder ancak nadir de olsa izole ayak klodikasyonu görülebilir. Aterosklerotik zeminden çok inflamatuvar-otoimmün orjinlidir olguların çoğunda **Tromboanjitis Obliteransa (Buerger Hastalığı)** bağlı gelişir. Ayağı hissetmeme, geceleri bile ayağın soğuk olmaması, ayağın hiç ısınmaması tipiktir!!!